

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 2. Solvuntur objectiones, à sacra Scriptura petitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

ARTICULUS II.

Solvuntur objectiones, à Sacra Scriptura petite.

tus, sed à Patre factus. Ergo unius est substantiæ cum Patre, qui est verus Deus. Ergo ipse quoque verus Deus est, & vita æterna.

Juxta Apostolum, Filius in divinis verus Deus est. Ergo factus non est: nam si factus est, diversæ substantiæ est; & si diversæ substantiæ est, vel non est Deus, vel plures sunt Dii, quod implicat. Ergo natus est: nam si factus non est, natus est. Ergo unius est substantiæ cum Patre. Ergo verus Filius est. Hæc igitur: *Verus Filius est, Verus Deus est*, convertuntur inter se. Non potest Filius esse verus Filius, quin sit verus Deus; nec vicissim potest esse verus Deus, quin sit verus Filius: quia neutrum esse potest, quin sit unius substantiæ cum Patre. Loca igitur, quæ probant Filium esse verum Filium, probant eum esse verum Deum: sicut vicissim, quæ probant esse verum Deum, probant eum esse verum Filium. Sed loca, quæ vocant eum unigenitum, probant eum esse verum Filium: nunquam enim nomen unigeniti, nisi de vero Filio dictum est. Ergo probant eum esse verum Deum, quia nimirum probant eum, non factum, sed natum esse de Patre, adeoque unius esse cum Patre substantiæ. Quod confirmat ea, quæ superiori numero dicta sunt.

6. Christus ipse, Joan. cap. 16. ait: *Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt*. In quæ verba sic ratiocinatur Sanctus Augustinus: *Nihil Patre minus habet ille, qui dicit, Omnia quæ habet Pater, mea sunt. Aequalis est igitur, Patri æqualem se pariter profiteatur Filius, ejusdem cap. 5. cum dicit: Pater meus usque modo operatur, & ego operor. Quibus Christi verbis hæc subjicit: Propterea ergo magis querebant eum Judæi interficere; quia non solum solvebat sabbatum, sed & Patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. Aded manifestè Christus, sic loquendo, se & verum Dei Filium asserbat, & Patri per omnia equiparabat. In hunc locum eleganter sic disserit S. Augustinus: Omnes dicimus Deo: Pater noster, qui es in Cælis. Legimus & Judæos dixisse: Cum tu sis Pater noster. Ergo non hinc irasciebantur, quia Patrem suum dicebat Deum: sed quod longe alio modo, quam homines. Ecce intelligunt Judæi, quod non intelligunt Ariani. Et verò Christus, sic loquendo, virtutem operandi, & operationem ad extra sibi cum Patre communem esse, adeoque unam & eandem sese cum eo essentiam habere, ac proinde se Filium Patris esse, non adoptione, ut sunt Angeli & homines, sed naturali generatione, asserbat; & asserendo, se Patri majestate, gloria, virtute, & deitate parem faciebat.*

Eandem æqualitatem Christo, quam ipse pluribus aliis locis sibi apertè vindicat, attribuit diserte Apostolus in epistola ad Philipenses cap. 2. cum ait: *Hoc sentite in vobis, quod & in Christo Jesu, qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. Ex his autem omnibus sic argumentor breviter. 1. Ille non est creatura, qui jure se exæquat Deo. Sed Filius jure se exæquat Deo. Ergo non est creatura, adeoque verus Deus est. 2. Ille verus Deus est, qui vero Deo deitate par est. Atqui Filius deitate par est Patri, qui verus Deus est. Ergo, &c. Deitate autem Patri par est, quia in forma Dei est, hoc est, quia Patris substantiam habet. Cum enim Apostolus dicit, Filium in forma Dei esse, id est, formam Dei habere; vel per Dei formam intelligit tantum excellentem quandam participationem substantiæ divinæ, vel ipsammet substantiam divinam intelligit. Non primum: alioqui Filius est tantum creatura, proindeque, contra id quod dicit Apostolus, non potest sine rapina arbitrari se æqualem Deo. Ergo secundum. Ergo Filius æqualis est Deo Patri, quia substantiam divinam habet, sicut Pater. Aliis etiam argumentis Verbi divinitas demonstrata est, disput. II. ad quam Lectorem remittimus.*

Obj. 1. Secundum Scripturam Sacram, Filius est minor Patre. Ergo non est verus Deus, sed creatura. *Prob. ant. Ex verbis ipsius Christi, Joan. cap. 14. ubi ait, Pater major me est. Resp. dist. ant. Secundum Scripturam Sacram, Filius Patre minor est secundum naturam, quam in tempore assumpsit in utero Virginis, Conc. ant. Secundum naturam, quam à Patre accipit in æternitate, Nego ant. Nam à Patre accipit in æternitate eandem numero naturam & essentiam, quam habet ipse Pater, adeoque secundum illam, Patri æqualis est; secundum illam, unius est cum Patre naturæ, essentiæ, substantiæ. Quæ autem unum sunt in aliqua ratione, in ea ratione æqualia sunt, quia neutrum excedit alterum in ea ratione. Filius igitur tam verus est Deus, quam Pater; licet post incarnationem sit etiam verus homo, & quæ talis, minor Patre. Unde neg. consequ.*

Ad prob. ant. Resp. Christum ibi loqui de se secundum naturam humanam, quam assumpsit in tempore, & sibi hypostaticè copulavit in utero Mariæ. Nota. Christus in Scriptura Sacra de se ipso loquitur, modò secundum humanam naturam, ut loco citato, ubi dicit, Pater major me est; modò secundum naturam divinam, ut ejusdem Evangelistæ c. 10. ubi ait: Ego & Pater unum sumus. Similiter Apostolus modò loquitur de Filio secundum humanitatem, ut cum ait 1. Cor. cap. 15. Cum subiecta fuerint illi omnia, tunc & ipse Filius subiectus erit ei, qui subiecit sibi omnia; hoc est, creaturæ omnes subiectæ erunt Filio etiam quæ homini, & ipse quæ homo subiectus erit Patri: modò loquitur de eo secundum divinitatem; & tunc eum exæquat Patri, ut cum ait cap. 2. epistola ad Philipp. Cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo.

Obj. 2. Non nisi inferioris est obedire superiori; five, quod idem est, obedientia non est, nisi inferioris ad superiorem. Atqui, secundum Scripturam, Filius obedit Patri: nam ipse ait Joan. c. 6. *Descendi de Cælo, non ut facerem voluntatem meam, sed ejus, qui misit me.* Ergo, &c. *R. dist. min. Secundum Scripturam, Filius quæ homo, obedit Patri, C. min. Quæ Deus, N. min. Vel, si vis, dist. sic. Filius secundum naturam, quam assumpsit in tempore, obedit Patri, C. min. Secundum naturam, quam habet in æternitate, N. min. Nam secundum hanc naturam, æqualis est Patri, quia secundum hanc naturam, unum est cum Patre. Inter æquales autem, obedientia propriè dicta locum non habet.*

Ad prob. min. Resp. Christum ibi loqui de se ipso, ut homine. Sicut enim Filius non aliter descendit de Cælo, quam assumendo naturam humanam in utero Virginis, & ita incipiendo esse in terra novo aliquo modo, quo in ea antea non erat; tunc enim primum cæpit esse visibiliter ut homo in terra, in qua antea tantum fuerat invisibiliter ut Deus, propter immensitatem suam; ita non aliter descendit de Cælo, ut non suam, sed Patris voluntatem faceret, quam assumendo in utero Virginis naturam humanam ex intentione subiacendi hujus naturæ voluntatem voluntati divinæ, quæ voluntas Patris est, nec Patris tantum, sed & Filii & Spiritus Sancti.

Nota. Sicut in Filio post incarnationem duæ sunt naturæ, una per identitatem cum Filii proprietate relativa, seu personalitate, per quam, quia natura divina est, Filius verus Deus est, & æqualis Patri; & altera per unionem substantialem cum eadem personalitate Filii, per quam, quia creata & humana natura est, Filius est verus homo, & Patre inferior: ita in Filio post incarnationem duæ sunt voluntates, una divina, quæ tribus personis communis est, & altera humana, quæ solius Filii est, quia solus ex tribus personis homo factus est. Cum autem in Christo secunda voluntas priori subiecta debeat esse,

Q 3 & sit;

& sit; Christus secundum unam suam voluntatem, nempe creatam & humanam, sibi ipsi & aliis personis subiectus est, & secundum voluntatem illam factus est obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis, ut dicit Apostolus.

Obj. 3. Filius ex nihilo productus est, juxta illud Prov. c. 8. *Dominus creavit me in initio viarum suarum.* Item factus est, ut testatur Jo. Bapt. Joan. c. 1. *Qui post me venturus est, ante me factus est.* Item in natura creaturis similis est, utpote primogenitus illarum, juxta illud Apostoli ad Coloss. cap. 1. *Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creature.* Ergo Filius creatura est. Ergo non est Deus.

Ad 1. partem objecti. Resp. neg. Ad prob. dico, tota creati, si quando in Scriptura de Filio dicitur, idem significare, ac produci absque omni mutatione, vel diminutione producentis. Relatè igitur ad Filium creati, non excludit generari, nec generari excludit creati. Pater generat Filium, quia producit illum de sua substantia, & generando creat illum, quatenus producit illum de sua substantia absque omni mutatione, vel diminutione sui: illum enim producit, totam suam substantiam in eum transfundendo: sic autem totam transfundit, ut totam retineat.

Ad 2. part. R. neg. Juxta illud Symboli Nicæni, *Genitum, non factum, consubstantialem Patri.* *Ad prob. R.* sensum esse: Qui post me venturus est ad condendam legem gratiæ, mihi prælatu est, vel mihi facile anteponeatur. Quod pater ex verbis, quæ subsequuntur: *Quia prior me erat,* quia erat natu major, non quidem secundum naturam humanam; Christus enim post Joannem Bapt. & conceptus, & natus est; sed secundum naturam divinam, secundum quam & conceptionem & nativitatem Joannis Bapt. tota æternitate antecessit, & verè aliquando dicebat Judæis: *Amen, amen, dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum.*

Ad 3. part. Resp. etiam neg. Neque enim ab Apostolo dicitur primogenitus omnis creature, quod si similis sit creaturis in natura; nam si naturam creaturis similem habet, quomodo, ut ibidem dicit Apostolus, imago est Dei invisibilis; imago, inquam, non qualicumque, sed prototypo per omnia similis; sed quod ab æterno de Patris substantia genitus sit, adeoque genitus sit, antequam ulla creatura de nihilo produceretur: Quod si, inquit Novatianus, & primogenitus omnis creature ab Apostolo dictus sit Christus; quomodo omnis creatura primogenitus esse potuit, nisi quoniam secundum divinitatem ante omnem creaturam ex Patre Deo sermo processit? Non est omitrendum, Concilium Toletan. 11. illud, *primogenitus omnis creature,* intelligere de Christo ut homine. *Hic enim,* inquit, *qui ante sæcula unigenitus est vocatus, temporaliter primogenitus factus est: unigenitus propter divinitatis substantiam: primogenitus propter assumptionem carnis naturam.*

Obj. 4. Filius fuit tantum instrumentum Patris in creatione mundi, juxta illud Joan. cap. 1. *Omnia per ipsum facta sunt.* Ergo, &c. *Resp. neg. ant.* Cum enim mundus ex nihilo productus fuerit per omnipotentiam communem tribus personis, tam Filius & Spiritus Sanctus sunt causa principalis productionis mundi, quam Pater: imò Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt una mundi causa principalis. *Ad prob. autem dico,* to per, significare posse, & hic significare causam principalem; & cum dicitur, *Omnia per ipsum facta sunt,* perinde est ac si diceretur, Omnia ab ipso facta sunt; nisi fortè maluerit Evangelista dicere, *Omnia per ipsum facta sunt,* ad connotandum Patrem, à quo per generationem naturalem Filius virtutem creatricem accepit, & ut innuat Filium operari ad extra per virtutem acceptam à Patre. Unde fit ut Pater aliquo sensu dici possit per Filium ad extra operari, sic tamen ut nullo modo possit dici, per Filium ad extra operari tanquam per instrumentum: quia alia est virtus causæ principalis, & alia causæ instrumentalis; cum alia sit essentia causæ principalis, & alia causæ instrumentalis. At in Patre &

Filio una & eadem numero virtus est, sicut una & eadem numero essentia.

Obj. 5. Quidquid habet Filius, habet à Patre, juxta illud Matth. cap. 11. *Omni mihi tradita sunt à Patre meo.* Nec Filius habet omnia, quæ habet Pater, juxta illud Matth. cap. 20. *Sedere ad dexteram meam, vel sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.* Ergo Filius inferior est Patre, adeoque non est verus Deus. *Resp. ad 1. part. ant.* Filium habere à Patre, quidquid habet, sed habere absque dependentia & imperfectione: ita ut in divinis non melius sit Patri, dare, quam Filio, accipere. *Ad prob. dico:* Vel verba illa intelliguntur de Filio ut homine, & tunc non sunt ad rem, illorumque sensus est: Mihi ut homini, à Patre concessa est omnis potestas gubernandi & salvandi homines; vel intelliguntur de Filio ut Deo, & tunc manifestè ex illis asseritur Filio vera deitas: nam sensus illorum est: Omnes perfectiones, quas habet, communicavit mihi Pater, excepta sola paternitate, quæ incommunicabilis est. Unde sequitur Filium Patri in omnibus essentialibus æqualem esse.

Ad 2. partem ant. R. Filium habere omnia, quæ habet Pater, sola paternitate excepta, quia Filio communicari non potuit, propter oppositionem, quam habet cum filiatione. Hinc Pater Filio superior nec est ratione perfectionis alicujus absolute, quia nullam habet, quam non habeat Filius, qui idcirco dicitur Joan. cap. 16. *Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt;* nec ratione paternitatis, quia paternitas non est majoris æstimabilitatis & excellentiæ, quam filiationis. *Ad prob. R.* verba illa intelligenda esse de Christo ut homine; & eorum sensus est: Non decet me, qui sum justus, primas sedes regni mei dare vobis, quia estis affines mei, sed iis, qui eas merebuntur, & quibus eas ab æterno præparavit Pater meus. Præparavit autem Pater, non solus, sed cum Filio & Spiritu Sancto, quia præparavit voluntate tribus personis communi.

Obj. 6. Filius ipse in Scripturis multa confitetur, quibus se Deum non esse ostendit. Nam fatetur, 1. se omnia, quæ scit, à Patre didicisse: *Pater diligit Filium,* inquit Joan. cap. 5. & omnia demonstrat ei. 2. Se aliqua ignorare, quæ à Patre sciuntur: *De die autem illo vel hora,* inquit Marci c. 13. *nemo scit, neque Angeli in Cælo, neque Filius, nisi Pater.* 3. Se non esse bonum. *Quid,* inquit Marc. c. 10. *me dicis bonum? Nemo bonus, nisi unus Deus.*

R. neg. Obj. Ad 1. prob. Dico, Filium non didicisse à Patre, sicut discipulus dicit à magistro, sed omnium scientiam à Patre per nativitatem accepisse. *Ad textum R.* vel Filium loqui de se ipso ut homine, & tunc textus non est ad rem; vel loqui de se ipso ut Deo, & tunc loci sensus est: Pater omnia demonstrat Filio, non docendo, aut infundendo scientiam, sed generando, & per generationem communicando substantiam divinam primariò, ut est intelligentia, & cognitio rerum omnium. Unde Filius habet ut sit Verbum Patris.

Ad 2. prob. R. Filium, de se loquentem ut Deus est, nunquam dicere, quod ignoret aliqua ex iis, quæ scit Pater. *Ad textum,* dico Filium loqui de se ipso ut homine, & dicere se diem judicii nescire, non simpliciter; nam, ut ait Apostolus in epist. ad Coloss. c. 2. in illo, etiam ut homine, *sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi;* sed secundum quid, hoc est, se ut hominem non scire diem judicii ea scientia, quam communicare possit Apostolis. Unde tantum sequitur Filium, qui ut homo ad homines venerat tanquam legatus Patris, à Patre potestatem non accepisse, omnia, quæcumque sciebat, hominibus manifestandi; sed in mandatis habuisse, ut eos celeret aliqua, putà diem judicii.

Porro ad textum laudatum aliter responderet, 1. S. Ambrosius lib. 5. de fide cap. 7. ubi ait, locum ab Arianis corruptum fuisse, & additum: *Neque Filius.* Ambrosio suffragatur sanctus Hieronymus in commentario ad illa verba Matthæi, ubi ait: *In quibusdam Latinis*

Joan. c. 8.

Lib. de Trin.
cap. 16.

Latinis Codicibus additum est, Neque Filius: cum in Græcis, & maxime Adamantii & Pierii exemplaribus, hoc non habetur adscriptum.

2. Responder S. Athanasius orat. 4. contra Arianos, Filium ut hominem, revera ignorasse diem iudicii: Manifestum est, inquit, & finis universitatis horam, ut Verbum est, cum cognoscere: ut autem homo est, ignorare. Est enim proprium hominis ignorare, & ista præsertim. Verum id Salvatoris nostri benignitati peculiare est. Nam postquam homo factus est, non cum puduit propter carnem ignorantem dicere, Non novi; ut ostenderet se ut Deum scientem, nescire carnaliter. Quapropter minime dixit, Neque Filius Dei: ut ne divinitas ipsa nescire videatur; sed simpliciter, Neque Filius: ut ex hominibus nato Filio ignorantia tribuatur. Et inferius: Ut enim homo factus, cum hominibus esurit, & sitit, & patitur; ita cum hominibus tanquam homo nescit. Divinitus autem existens in Patre, utpote Verbum & sapientia, novit, & nihil ignorat. Eodem modo respondent Eustathius Antiochenus apud Facundum lib. 2. Greg. Nazianz. orat. 36. Cyrill. l. 22. thesaur. &c.

Ad 3. Prob. R. neg. Ad text. autem dico, Christum increpare adolescentem, quia cum bonum vacabat, & tamen credebatur non esse Deum, sed purum hominem, adeoque, quamvis obscure, se & bonum & Deum profiteri: perinde enim est, ac si diceret: Cum me purum hominem existimes, cur me singulariter bonum dicis? unus enim Deus dignus est, qui singulariter bonus dicatur; cum solus per essentiam bonus sit, creatura verò bonæ sint contingentem tantum; cum solus à se ipso bonus sit, creatura verò bonæ sint per bonitatem acceptam ab eo. Aut desine dicere me singulariter bonum, aut crede me non solum hominem esse, sed etiam verum Deum.

Responderi etiam potest, Christum loco allegato loqui de se ipso ut homine, & præ modestia increpare adolescentem, quod eum etiam ut hominem singulariter bonum vocet, cum solus Deus singulariter bonus dicendus sit: Deus, inquit S. Augustinus, singulariter bonus est, & hoc amittere non potest. Nullius enim boni participatione bonus est, quoniam bonum, quo bonus est, ipse sibi est: homo autem cum bonus est, ab illo bonus est, quod à se ipso esse non potest. Cum autem Christus dicit unum aut solum Deum bonum esse, non dicit cum exclusionem sui, sed aliorum omnium, quia sunt puri homines.

ARTICULUS III.

De veterum quorundam Scriptorum Ecclesiasticorum, qui ante seculum quartum, & exortam Arianam hæresim floruerunt, sententia circa Verbi divinitatem.

§. I.

De S. Justina Martyre.

S. Anctus Justinus, Philosophus & Martyr, floruit tempore Antonini Pii, & successorum ejus Marci Aurelii & Lucii Veri. De illo autem quaeritur, utrum recte, an male senserit de Verbi divinitate.

RESPONSIO.

S. Justinus de divinitate Verbi id sensit, quod sensit Ecclesia Catholica.

Prob. Nam i. in Cohortatione ad Græcos ait, Sybillam disertis verbis clare prædicere adventum Salvatoris nostri Jesu Christi, qui cum Dei sit Verbum, virtute ac potentia ab eo indiscretum, homine assumpto, ad memoriam nos priscorum parentum religionis revocavit. Ecce, juxta S. Justinum, Filius est Verbum Dei, ab eo virtute & potentia indiscretum, hoc est, unius virtutis & potentia cum Patre; vel, si vis, virtute & potentia Patri æquale. At qui dicit Filium Patri æqualem virtute & potentia, dicit æqualem deitate; qui dicit Patrem & Filium unius & ejusdem esse virtutis ac

Simonnet Theol. Tom. I.

potentia, dicit unius & ejusdem esse naturam & essentiam. Ergo, &c.

2. In Apologia prima hæc habet: Universarum rerum Patri, quia ingenuus est, nomen impositum non est... Porro Filius ejus, qui solus propriè dicitur Filius, Verbum, simul cum illo ante creaturas & existens & nascent, quoniam primitus per eum cuncta condidit, & ornavit. Hic non semel S. Justinus veram Verbo divinitatem vindicat. 1. Enim dicit Verbum esse propriè Filium Dei Patris, qui ingenuus est. Propriè autem Filius non est, nisi qui ejusdem est naturæ cum Patre. 2. Dicit Verbum solum esse propriè Filium Dei Patris: nonnisi quia cetera omnia, quæ per ipsum condita sunt, & ornata, diversa sunt naturæ à natura Patris, qui proinde non nisi impropriè dici potest eorum Pater. 3. Dicendo Verbum ante creaturas simul existere cum Patre, facit illud Patri coeternum, & Sinaidion, cumque manifestè separat à creaturarum consortio. At si Verbum non est creatura, non potest esse, nisi verus Deus. 4. Dicendo illum nasci, dicit illum esse de substantia Patris: nasci enim ab aliquo, & de substantia illius produci, unum & idem sunt.

Idem planè docet in Apolog. 2. ubi sic loquitur: Jesus Christus, unus & solus propriè Filius de Deo genitus, qui nimirum ratio, & verbum ejus, & primogenitus, & virtus est.... nos ista docuit. Secundum Justinum, Christus unus & solus est propriè Filius Dei Patris, quid expressius? Unus autem & solus est propriè Filius Dei Patris, quia unus & solus de Deo Patre genitus est. Quid planius? Unus autem & solus de Deo Patre genitus est, quia cetera omnia quæ per ipsum facta sunt, & quorum Deus Pater utcumque Pater nominatur, de non extantibus facta sunt; ipse verò de extante Patris substantia productus est. Non enim alia ratio esse potest, cur ipse potius dicatur de Deo Patre genitus, quam cetera, quæ per ipsum condita sunt; & si pariter de non extantibus productus est, tam ipse factus est, quam cetera, quæ per ipsum facta sunt, nec magis propriè, quam illa, de Deo Patre genitus est. Quod Justino non potuit non esse manifestum.

Hinc in eadem Apologia apertè dicit, non solum Patrem, sed etiam Filium esse Deum, cò quòd Patris primogenitus sit, hoc est, quòd ante creaturarum productionem, & ab æterno de Deo Patre genitus sit: Qui enim, inquit, Filium Patrem esse dicunt, compariuntur neque Patrem scire, neque Filium esse Patri universorum nosse: qui quòd verbum & primogenitus Dei sit, Deus etiam est. Rectè autem dicit Justinus, Filium probari Deum esse, non solum quia primogenitus est Dei Patris, sed etiam verbum ejus est: nam si verbum Patris est, de corde ejus prolatus est, juxta illud: Eructavit cor meum verbum bonum. Verbum autem divinum de corde Patris prolatum esse, quid aliud est, quam verbum illud productum esse de substantia Patris? At si de substantia Patris productum est, unius est cum Patre substantiæ; adeoque cum eo unus Deus est.

3. In Dial. cum Tryphone sic loquitur: Aliud verò etiam vobis, o amici, ex sacris litteris producam testimonium, primitus ante creaturas omnes Deum genuisse ex se virtutem quandam rationalem, quæ quidam & gloria Domini à Spiritu S. vocatur, nonnunquam autem Filius; aliquando sapientia, quandoque Angelus, interdum Deus, aliquando Dominus & Verbum... in hominis forma Josue Nave filio apparens. His enim nominibus omnibus appellari habet, cum ex paterni consilii & voluntatis administratione, tum ex voluntaria Patris generatione. Qualem generationem in nobis quoque quodam videmus fieri modo. Verbum enim aliquod proferentes, verbum gignimus, non per reflectionem, ita ut, quod in nobis proferentibus est, imminuat verbum. Et quomodo in igne videmus alium fieri, non decrecente illo, unde facta est alterius accessio, sed in eodem statu permanente: quippe qui ex ipso incenditur, & ipse apparet, non imminuens illum, unde est successus.